

Государственное образовательное учреждение
«Приднестровский государственный университет им. Т. Г. Шевченко»

Кафедра украинской филологии

УТВЕРЖДАЮ:

Зав. кафедрой-разработчика

Якимович /Е.Л.Якимович

протокол № 1 «31» августа 2021 г.

Фонд оценочных средств

по дисциплине

ИСТОРИЯ ЛИТЕРАТУРНОГО УКРАИНСКОГО ЯЗЫКА

Направление подготовки

7.45.03.01 Филология

Профиль

Отечественная филология (Украинский язык и литература)

Квалификация выпускника

Бакалавр

Форма обучения

ОЧНАЯ

ГОД НАБОРА 2019

Разработала: ст. преп.

Пазина Н. В. Пазина
«31» 08 2021 г.

**Паспорт фонда оценочных средств по учебной дисциплине
«ИСТОРИЯ ЛИТЕРАТУРНОГО УКРАИНСКОГО ЯЗЫКА»**

В результате изучения дисциплины «ИСТОРИЯ ЛИТЕРАТУРНОГО УКРАИНСКОГО ЯЗЫКА» обучающийся должен:

3.1. Знать:

- основные сведения об истории происхождения украинского языка;
- анализировать возникновение и формирование литературного языка,
- анализировать закономерности и основные тенденции их развития.

3.2. Уметь:

- анализировать тексты 11-20 ст., определяя связи книжные и речевые.

3.3. Владеть:

- навыками чтения литературных текстов всех жанров и эпох.

Программа оценивания контролируемой компетенции

Текущая аттестация	Контролируемые разделы дисциплины и их наименование	Код контролируемой компетенции (или ее части)	Наименование оценочного средства
	Вступ	ОПК-1 ОПК-2 ПК-1	Реферат, контрольная работа
	Розвиток літературно-писемної мови до початку формування нової української літературної мови	ОПК-1 ОПК-2 ПК-1	Реферат, контрольная работа
	Нова українська літературна мова	ОПК-1 ОПК-2 ПК-1	Реферат, контрольная работа
Промежуточная аттестация			
экзамен		ОПК-1 ОПК-2 ПК-1	Вопросы к экзамену

Методические рекомендации по организации изучения дисциплины:

Методический принцип изучения курса «ИСТОРИЯ УКРАИНСКОГО ЛИТЕРАТУРНОГО ЯЗЫКА» базируется на достижениях современного языкознания, новых изданиях и публикациях ведущих ученых. Списки основной и дополнительной литературы составлены в соответствии с целями и задачами курса, с актуализацией отдельных проблем изучения древней украинской литературы.

В процессе изучения данной дисциплины используются следующие образовательные технологии:

Пассивные: устный опрос, тестирование.

Активные: самостоятельная работа студента с литературой на бумажном носителе, работа с научными, справочными ресурсами сети Интернет и локальной сети университета, изучение наизусть отдельных произведений, создание репродуктивных работ (докладов и устных сообщений) на заданную тему.

Интерактивные: участие в дискуссиях, полемике на практических занятиях.

**Экзаменационные вопросы по дисциплине
«ИСТОРИЯ УКРАИНСКОГО ЛИТЕРАТУРНОГО ЯЗЫКА»**

1. Предмет, завдання і значення курсу «Історія української літературної мови». Зв'язок курсу з іншими дисциплінами.
2. Основні джерела вивчення курсу «Історія української літературної мови».
3. Огляд наукових праць з історії української літературної мови.
4. Проблемні питання періодизації історії української літературної мови (огляд головних концепцій).
5. Взаємодія української літературної мови з територіальними діалектами на різних етапах розвитку її.
6. Сильова диференціація української літературної мови на різних етапах розвитку. Проблема норм української мови.
7. Питання глотогенезу української мови.
8. Два типи літературної мови епохи Київської Русі християнської доби.
9. Вживання двох типів літературної мови у пам'ятках XI – XIII ст.
10. Світсько-літературний тип у руськоукраїнських пам'ятках (світська літературно-писемна мова).
11. Особливості книжнослов'янського типу руськоукраїнської мови.

12. Функціонування староукраїнської мови в Литовсько-польській державі.
13. Особливості у вживанні старослов'янської мови у XIV-Іпол.XVІст. Мова перекладних та оригінальних церковно-літургійних книг.
14. Другий південнослов'янським вплив: джерела та наслідки його в Україні.
15. Мова ділових документів XIV-XVІст.
16. Братський рух та зародження європейської системи освіти в Україні. Культурно-релігійні осередки середньовіччя.
17. Поява і поширення друкарства в Україні.
18. Піднесення ролі церковнослов'янської мови. Розквіт і занепад полемічного стилю. Мова полемічних творів.
19. Нормування літературної мови. Граматичне і лексикографічне оброблення слов'яноукраїнської мови.
20. Перші публікації українського фольклору та перші спроби українського книжного віршування. Народнорозмовні джерела українських інтермедій.
21. Києво-Могилянська академія в історії східнослов'янських літературних мов.
22. Ділова мова та мова дипломатичної епістолярії XVII-XVIIIст.
23. Мовно-стилістичні особливості козацьких літописів.
24. Особливості виявлення народної мови у художньому, науковому, публіцистичному стилі. Мова творів Г.Сковороди.
25. Мова церковної літератури.
26. Правописна реформа Петра І.
27. Занепад староукраїнської літературної мови та формування нової української мови на основі середньо наддніпрянських говорів.
28. Котляревський І.П. – зачинатель нової української літературної мови.
29. Розвиток української літературної мови від І.Котляревського до Т.Шевченка.
30. Риси мовного натуралізму у літературній мові.

Текущая аттестация

- защита рефератов;
- ответы на вопросы;
- выполнение практических заданий.

Образец тестовых заданий, предлагаемых студентам на практических занятиях:

1.З'ясувати, як поділяють історію української літературної мови на періоди:

- а) давньоукраїнська літературно-писемна мова – нова українська літературна мова;
- б) староукраїнська – нова українська літературна мова;
- в) давньоукраїнська, староукраїнська і нова українська літературна мова;
- г) давньоукраїнська – сучасна українська літературна мова;
- г) давньоукраїнська – нова – сучасна українська літературна мова.

2.З'ясувати, який період охоплює давньоукраїнська літературно-писемна мова:

- а) IX – XV ст.;
- б) XI – XIV ст.;
- в) XI – XV ст.;
- г) IX – XV ст.;
- г) XII – XIV ст.

3.Визначити час функціонування староукраїнської літературно-писемної мови:

- а) з XI – по XVІІІ ст.;
- б) з XIV по II пол. XVІІІ ст.;
- в) з XIV по XVІІІ ст.;
- г) з X по XVІІІ ст.;
- г) з XVI по XIX ст.

4.З'ясувати, яке дискусійне твердження щодо походження письма у східних слов'ян є найбільш прийнятним:

- а) у східних слов'ян було письмо до засвоєння старослов'янської азбуки;
- б) східні слов'яни знали лише кириличне письмо;
- в) східні слов'яни пристосували до потреб письма глаголицю;

- г) східні слов'яни застосували латинське письмо;
- г) східні слов'яни пристосували давньогрецьке письмо.

5.З'ясувати групи пам'яток старокиївського періоду:

- а) оригінальні твори та переклади з грецької мови;
- б) східнослов'янські копії із старослов'янських оригіналів; переклади з грецьких оригіналів; оригінальні твори різних жанрів;
- в) переклади з грецьких та староболгарських оригіналів;
- г) оригінальні твори та переклади з латинських оригіналів;
- г) копії з грецьких оригіналів, копії із староболгарських оригіналів та оригінальні твори давньоукраїнською мовою.

6. З'ясувати, якою мовою написані «Руська правда», «Повість временних літ», «Слово о полку Ігоревім»:

- а) старослов'янською;
- б) церковнослов'янською;
- в) давньоукраїнською;
- г) новою українською літературною мовою;
- г) діалектно-народною.

7.З'ясувати, яку функцію виконувала «руська мова» в Литовській державі:

- а) використовувалася в художньому та літописному стилях;
- б) виконувала функцію державної мови, використовуючись у діловому письмі;
- в) припинила функціонування;

г) використовувалася в діловому та науковому стилях;

г) використовувалася у конфесійному, діловому та художньому стилях.

8.З'ясувати, яким століттям датується Галицько-Волинський літопис:

а) XI ст.;

б) XII ст.;

в) XIII ст.;

г) XIV ст.;

г) XV ст.

9.З'ясувати, до яких стилів відносяться пам'ятки старокиївського періоду за працями В. М. Русанівського:

а) високого та низького;

б) високого, середнього та низького;

в) високого та середнього;

г) середнього та низького;

г) лише високого.

10.Визначити типи української літературної мови 16-17 ст.:

а) «Руська мова», старослов'янська;

б) слов'яноруська, «проста мова», народно-українська;

в) «проста мова», «русська мова», словеноруська;

г) старослов'янська, народно-українська;

г) церковнослов'янська і «проста мова».

11.З'ясувати, якими стилями була представлена «проста мова» у 17 ст.:

а) полемічний, науковий, діловий;

б) полемічний, художній, літописний;

в) діловий, літописний, полемічний, художній, науковий, конфесійний;

г) конфесійний, науковий, діловий, літописний, епістолярний;

г) діловий, науковий, літописний, конфесійний.

12.З'ясувати, якою мовою написані полемічні твори І. Вишенського:

а) словеноруською і «простою мовою»;

б) словеноруською і діалектно-народною;

в) старослов'янською;

г) «простою мовою»;

г) «простою мовою» і діалектно-народною.

13.Встановити час написання граматики Мелетія Смотрицького:

а) кінець XVI ст.;

б) початок XVII ст.;

в) середина XVII ст.;

г) кінець XV ст.;

г) початок XVIII ст.

14.З'ясувати, науковій обробці якої мови присвячена грамика Івана Ужевича:

а) старослов'янської;

б) церковнослов'янської;

в) «простої мови»;

г) народно-діалектної;

г) церковнослов'янської і діалектно-народної.

15.З'ясувати, науковій обробці якої мови присвячені граматики Лаврентія Зизанія та Мелетія Смотрицького:

а) словеноруської;

б) «простої мови»;

в) народнорозмовної;

г) діалектно-народної;

г) нової української літературної мови.

16.З'ясувати: «Синоніма славеноросская» – це перший словник:

а) словеноруської мови;

б) старослов'янської мови;

в) «простої мови»;

г) народнорозмовної мови;

г) нової української літературної мови.

17.З'ясувати, яких сфер функціонування української літературної мови торкалася система заборон на Лівобережжі у XVII-XVIII ст.:

а) ділового письма;

б) ділового письма, освіти, науки;

в) ділового письма, освіти, науки, церковного богослужіння;

г) лише ділового письма;

г) освіти, науки, церковного богослужіння.

18.З'ясувати: Києво-Могилянська академія як осередок науки, освіти, літературної мови була заснована:

а) у II пол. 16 ст.;

б) у I пол. 17 ст.;

в) у II пол. 17 ст.;

г) у XVIII ст.;

г) у XV ст.

19.З'ясувати, які типи літературної мови функціонували в Україні у II пол. XVII – I пол. XVIII ст.:

а) слов'яноруська та «проста мова»;

б) слов'яноруська та діалектно-народна;

в) слов'яноруська, «проста мова» та народно-діалектна;

г) «проста мова» та народно-діалектна;

г) слов'яноруська та російська.

20.Обґрунтувати думку вчених, що мова листів-універсалів гетьманської канцелярії Б. Хмельницького, сотенних та полкових канцелярій є зразком:

а) традиційного офіційно-ділового стилю, наближеного до народнорозмовної мови;

б) словеноруської мови, наближеної до книжної української мови;

в) церковнослов'янської із домішками розмовної української мови;

г) мовної суміші «простої мови» та польської;

г) нової української літературної мови.

21.З'ясувати, якою мовою, на думку вчених, написаний літопис Самовидця:

а) «простою мовою»;

б) словеноруською;

в) діалектно-народною;

г) новою українською літературною мовою;

г) церковнослов'янською.

22.З'ясувати, термінологія якої галузі вперше широко представлена у літературній мові творами Климентія Зіновієва:

а) юридичної;

б) церковнослужбової;

в) ремісничої;

г) наукової;

г) мистецької.

23.З'ясувати, яка мова представлена у «низьких» жанрах – бурлескних різдвяних та великодніх віршах, інтермедіях, епіграмах:

а) церковнослов'янська;

б) «проста мова»;

в) розмовно-побутова;

г) словеноруська;

г) польська.

24.З'ясувати, риси яких діалектів представлені у літературній мові II пол. XVII – I пол. XVIII ст.:

а) лише південно-західного та північного;

б) лише південно-східного та північного;

в) південно-західного, північного та південно-східного;
 г) лише південно-західного;
 г) лише північного.

25. Обґрунтувати думки вчених, що у творах Г. Сковороди представлена:
 а) словеноруська мова;
 б) російська мова;
 в) старослов'янська мова;
 г) «проста мова»;
 г) спроба створення спільносхіднослов'янської літературної мови.

26. Підтримати думку вчених, що у процесі занепаду старої української літературної мови не втратив життєвої сили стиль:
 а) діловий;
 б) науковий;
 в) художній у малих формах – інтермедіях, сатиричних віршах тощо;
 г) літописний;
 г) науковий.

27. Нова українська літературна мова в Східній Україні появилась:
 а) в кінці ХУІІ ст.;
 б) в середині ХІХ ст.;
 в) в кінці ХУІІІ ст.;
 г) на початку ХІХ ст.;
 г) в середині ХУІІІ ст.

28. З'ясувати, ознаки якого наріччя лежать в основі новотвореної української літературної мови в Східній Україні:
 а) південно-західного;
 б) південно-східного;
 в) північного;
 г) південно-західного і північного;
 г) південно-східного і південно-західного.

29. З'ясувати, хто є зачинателем нової української літературної мови в Східній Україні:
 а) Г. Квітка-Основ'яненко;
 б) І. Котляревський;
 в) Т. Шевченко;
 г) Г. Сковорода;
 г) І. Некрашевич.

30. З'ясувати, хто створив «Русалку Дністрову», що започаткувала нову українську літературну мову в Західній Україні:
 а) Г. Сковорода, І. Некрашевич, Й. Левицький;
 б) І. Франко, Є. Желєхівський, І. Вагилевич;
 в) М. Шашкевич, Я. Головацький, І. Вагилевич;
 г) М. Шашкевич, Т. Шевченко, І. Вагилевич;
 г) І. Франко, М. Шашкевич, Я. Головацький.

31. З'ясувати, який із стилів відіграв провідну роль у розвитку нової української літературної мови протягом ХІХ ст.:
 а) публіцистичний;
 б) художній;
 в) науковий;
 г) конфесійний;
 г) діловий.

32. Встановити, з яких мовних проблем велася дискусія в Східній Україні в І пол. ХІХ ст.:
 а) української азбуки;
 б) права на існування самостійної української літературної мови;
 в) діалектної бази нової української літературної мови;
 г) використання лексичного багатства старої літературної мови;

г) української азбуки та правопису.

33. З'ясувати, засади якого правопису започаткувала граматика О. Павловського:
 а) етимологічного;
 б) фонетико-етимологічного;
 в) етимологічно-морфологічного;
 г) фонетичного;
 г) семантико-етимологічного.

34. З'ясувати, про якого письменника В. Ващенко сказав: «Тільки він міг підсумувати попереднє, подолати старе й визначити нові шляхи в цілому процесі»:
 а) І. Котляревського;
 б) П. Куліша;
 в) Т. Шевченка;
 г) І. Франка;
 г) Г. Квітку-Основ'яненка.

35. Встановити, в якому творі Т. Шевченко сформулював державницький підхід до всього українського як властивого окремому народові: «У них народ і слово і у нас народ і слово»:
 а) у поемі «Гайдамаки»;
 б) у передмові до «Кобзаря» 1847 р.;
 в) у поемі «Сон»;
 г) у «Журналі»;
 г) у листах.

36. З'ясувати, якого письменника І. Огієнко назвав ідеологом української літературної мови, що свідомо працював над підвищенням її культури:
 а) Т. Шевченка;
 б) П. Куліша;
 в) І. Франка;
 г) І. Нечуя-Левицького;
 г) М. Драгоманова.

37. З'ясувати, на яких засадах «кулішівка» продовжувала формування українського правопису:
 а) фонетичного;
 б) морфологічного;
 в) фонетично-морфологічного;
 г) етимологічного;
 г) фонетико-етимологічного.

38. Підтвердити думку, що після імператорського указу 1876 р. формування публіцистичного та наукового стилів української літературної мови зосередилося:
 а) в Східній Україні;
 б) в Галичині;
 в) в Східній Україні та в Галичині;
 г) за кордоном;
 г) припинилося.

39. З'ясувати, з яких питань велася дискусія між І. Нечуєм-Левицьким («Сьогоднішнє літературне прямування») та І. Франком («Література, її завдання і найважливіші цілі»):
 а) джерел збагачення літературної мови;
 б) можливостей перекладу з інших мов;
 в) сфер використання літературної мови;
 г) використання надбань старої літературної мови;
 г) графіки та правопису.

40. З'ясувати, з яких проблем велася гостра дискусія в Західній Україні між «москвофілами», «народовцями» та «лівими радикалами»:
 а) народнорозмовної основи літературної мови, графіки та правопису;

б) діалектної бази нової української літературної мови;
в) способів використання російської літературної мови;

г) використання надбань старої літературної мови;
г) використання іншомовних слів.

Виды итогового контроля

- а) Экзамен
- б) Зачёт - не предусматривается

Комплект заданий для контрольной работы по дисциплине ИСТОРИЯ ЛИТЕРАТУРНОГО УКРАИНСКОГО ЯЗЫКА

Тема I. Предмет, завдання, значення курсу історії української літературної мови. Закон про мови в Україні. Питання мови в Конституції України. Державна програма розвитку мов до 2000 року. Поняття про офіційну мову. Національна мова і літературна мова. Система заборон української мови.

Дайте відповіді на такі питання:

1. Охарактеризуйте предмет, завдання та значення курсу «Історія української літературної мови».
2. Пригадайте закон про мови. Питання мови в конституції України. Державна програма розвитку мов до 2000 року.
3. Поняття про офіційну мову.
4. Чим відрізняється національна мова від літературної мови.
5. Система заборон української мови.

Література:

1. Бабич Н.Д. Історія української літературної мови: практикум. – Львів, 1993
2. Історія української літературної мови. Практикум. – Одеса, 2001.
3. Закон про мови в УРСР. – К., 1991.
4. Історія української мови: хрестоматія / Упор. С.Я.Єрмоленко, А.К. Мойсеєнко. – К.: Либідь, 1996. – 288 с.
5. Конобродська В.Л. Історія української літературної мови. Практичні заняття. Навчальний посібник. – Житомир. – 2002. – 200 с.
6. Огієнко І. Історія української літературної мови. – К., 1995.
7. Плющ П.П. Історія української літературної мови – К., 1971.
8. Русанівський В.М. Історія української літературної мови. – К., 2001.

Тема II. Літературно-писемна мова періоду Київської Русі. Характеристика найважливіших пам'яток. Характеристика стилів давньоукраїнського періоду. Особливості мови найважливіших пам'яток Київської Русі.

Дайте відповіді на питання:

1. Мовна ситуація в літературно-писемній сфері Київської Русі: функціонування двох типів літературно-писемної мови; їх походження, особливості структури, поділ сфер обслуговування, взаємовпливи та їх результати.
2. Загальна характеристика книжно-літературної мови на старослов'янській основі, її словниковий склад:
 - а) особливості мови перекладної канонічної та наукової літератури ("Остромирове євангеліє");
 - б) особливості мови зразків оригінальної літератури, зокрема церковних проповідей ("Слово про закон і благодать" митрополита Іларіона);
 - в) Особливості мови "Слова о полку Ігоревім".
3. Особливості словникового складу давньоруської писемної мови на народній основі, представленої зразками давньокиївської юридично-ділової писемності ("Руська правда").
4. Характеристика літературної мови, утвореної поєднанням давніх народнорозмовних і старослов'янських елементів, представленої зразками паломницької, історіографічної та художньої літератури, що належать до творів середнього стилю. Особливості мови "Житія і ходіння" ігумена Данила, літописів («Повість временних літ»).

Література:

1. Бабич Н.Д. Історія української літературної мови: практикум. – Львів, 1993
2. Історія української літературної мови. Практикум. – Одеса, 2001.
3. Закон про мови в УРСР. – К., 1991.
4. Історія української мови: хрестоматія / Упор. С.Я.Єрмоленко, А.К. Мойсеєнко. – К.: Либідь, 1996. – 288 с.
5. Конобродська В.Л. Історія української літературної мови. Практичні заняття. Навчальний посібник. – Житомир. – 2002. – 200 с.
6. Огієнко І. Історія української літературної мови. – К., 1995.
7. Плющ П.П. Історія української літературної мови – К., 1971.
8. Русанівський В.М. Історія української літературної мови. – К., 2001.

Критерии оценки контрольной работы

зачтено / отлично	Студент демонстрирует сформированность дисциплинарных компетенций на итоговом уровне, обнаруживает всестороннее, систематическое и глубокое знание учебного материала, усвоил основную литературу и знаком с дополнительной литературой, рекомендованной программой, умеет свободно выполнять творческие задания, предусмотренные программой, свободно оперирует приобретенными знаниями, умениями, применяет их в ситуациях повышенной сложности.
зачтено / хорошо	Студент демонстрирует сформированность дисциплинарных компетенций на среднем уровне: основные знания, умения освоены, но допускаются незначительные ошибки, неточности, затруднения при аналитических операциях, переносе знаний и умений на новые, нестандартные ситуации.
зачтено / удовлетворительно	Студент демонстрирует сформированность дисциплинарных компетенций на базовом уровне: в ходе контрольных мероприятий допускаются значительные ошибки, проявляется отсутствие отдельных знаний, умений, навыков по некоторым дисциплинарным компетенциям, студент испытывает значительные затруднения при оперировании знаниями и умениями при их переносе на новые ситуации.
не зачтено / неудовлетворительно	Студент демонстрирует сформированность дисциплинарных компетенций на уровне ниже базового, проявляется недостаточность знаний, умений, навыков.
не зачтено / неудовлетворительно	Дисциплинарные компетенции не сформированы. Проявляется полное или практически полное отсутствие знаний, умений, навыков.

Тематика сообщений и рефератов по дисциплине
ИСТОРИЯ ЛИТЕРАТУРНОГО УКРАИНСКОГО ЯЗЫКА

1.Критерії періодизації (різні трактування періодизації вченими-лінгвістами, такими, як Григорій Левченко, Михайло Жовтобрюх, Павло Плющ, Іван Юшук, Григорій Півторак, Олекса Горбач, Юрій Шевельов та ін.).

2.Проблема діалектної основи на різних етапах розвитку літературної мови.

3.Усна народна творчість як невичерпне джерело розвитку національної літературної мови. Роль художньої літератури у формуванні лексичних і граматичних норм літературної мови та її стилів.

5.Взаємодія і взаємовплив староукраїнської й церковнослов'янської мов.

6.Києво-Могилянська академія як найважливіший осередок давньої української літератури й літературної мови на Лівобережній Україні другої половини XVII ст.

7.Просвітницько-риторична діяльність Феофана Прокоповича, пов'язане з нею збагачення лексики давньої української літературної мови і прагнення до унормування граматики.

8.Народна основа мови творів І.Котляревського

9.Семантико-стилістичне використання церковнослов'янзмів у мові Т.Шевченка.

10.Нова філософія української літературної мови в науковій діяльності Михайла Драгоманова.

11.Агатангел Кримський як історик української літературної мови.

Критерии оценки рефератов.

Оценка «отлично» ставится, если выполнены все требования к написанию и защите реферата: обозначена проблема и обоснована ее актуальность, сделан краткий анализ различных точек зрения на рассматриваемую проблему и логично изложена собственная позиция, сформулированы выводы, тема раскрыта полностью, выдержан объем, соблюдены требования к внешнему оформлению, даны правильные ответы на дополнительные вопросы.

Оценка «хорошо» – основные требования к реферату и его защите выполнены, но при этом допущены недочеты. В частности, имеются неточности в изложении материала; отсутствует логическая последовательность в суждениях; не выдержан объем реферата; имеются упущения в оформлении; на дополнительные вопросы при защите даны неполные ответы.

Оценка «удовлетворительно» – имеются существенные отступления от требований к реферированию. В частности: тема освещена лишь частично; допущены фактические ошибки в содержании реферата или при ответе на дополнительные вопросы; во время защиты отсутствует вывод.

Оценка «неудовлетворительно» – тема реферата не раскрыта, обнаруживается существенное непонимание проблем, соблюдены требования к внешнему оформлению, даны правильные ответы на дополнительные вопросы.

Составитель Н.В. Пазина
« 31 » 08 2021